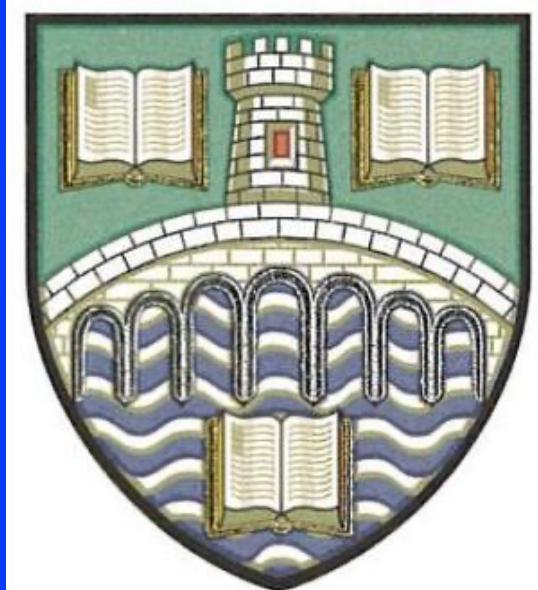

netwerk
digitaal
erfgoed

Gevraagd: Flinke dienstbode Ter verbinding van lokaal erfgoed en wetenschap

Richard L. Zijdeman (IISG, University of Stirling)
Netwerkevenement Maand van het Digitaal Erfgoed
29 november 2022, Tolhuistuin, Amsterdam, NL

Probleem 1: representatie van arbeid door vrouwen in historische bronnen

- Onderregistratie van arbeid
- Gebrek aan (h)erkenning van activiteiten als werk
- Inperking van recht om te werken

Uitzondering: registers van dienstboden

- Registratie van voornamelijk vrouwen
- Beschikbaar voor tientallen jaren
- Beschikbaar in meerdere landen
- Gedetailleerde informatie over leeftijd, religie en migratie
- (Maar helaas wel voor een beperkt aantal soorten beroepen)

Zijn die niet al eerder gebruikt?

- Dienstboden als ‘brug’ beroep
 - Dienstbode als ‘vlucht’ uit rurale omgevingen
 - Mogelijkheid om hoger op te komen
- Extra inkomen voor het ouderlijk huis (en een mond minder te voeden)

Zie: Bras 2003, McBride 1974, Laslett 1965, Fauve-Chamoux & Wall 2012

Probleem 2: (h)erkenning van rol lokale archieven in wetenschappelijk onderzoek

- Lokale archieven verzetten het zwaarste werk:
 - preservering, digitalisering en invoer van bronnen;
 - Krijgen amper ‘eer’ voor dit werk van onderzoekers;
 - Dus ook niet zichtbaar voor de subsidieverstrekker
 - (En is uiteindelijk ook slecht voor de onderzoeker)

https://www.ted.com/talks/tim_berners_lee_on_the_next_web

The Next Web

Amsterdam

Capital of the Netherlands ::

Amsterdam is the Netherlands' capital, known for its artistic heritage, elaborate canal system and narrow houses with gabled facades, legacies of the city's 17th-century Golden Age. Its Museum District houses the Van Gogh Museum, works by Rembrandt and Vermeer at the Rijksmuseum, and modern art at the Stedelijk. Cycling is key to the city's character, and there are numerous bike paths. — Google

Population: 821,752 (2015) [United Nations](#)

Area code: 020

Today part of: [Netherlands](#)

Zones: Central European Time Zone, Central European Summer Time

Mayor: Femke Halsema

Age: About 747 years

Weather: 6°C, Wind S at 5 km/h, 93% Humidity

[weather.com](#)

Linked Data? Heb je al gebruikt!

Harderwijk

Municipality

Harbour of Harderwijk seen from windmill De Hoop

Flag

Coat of arms

Location in Gelderland

Coordinates: 52°21'N 5°37'E

Country	Netherlands
Province	Gelderland
Government ^[1]	
• Body	Municipal council
• Mayor	Harm-Jan van Schaik (CDA)
Area ^[2]	
• Total	48.27 km ² (18.64 sq mi)

Van 0 naar 5 sterren

Linked Data

Linked Data (RDF)

Representeer feiten (data) als URL's

- Unieke identifier, het liefst ook een URL (vindbaar op het Web)
- “Amsterdam” -> <https://dbpedia.org/page/Amsterdam>

Linked Data (RDF)

Structure facts in triples (tripartite statements):

ID	geboortePlaats
1	Amsterdam
...	...

<id1>

<heeftGeboortePlaats>

<Amsterdam>

<<https://mydata.org/id/1>>

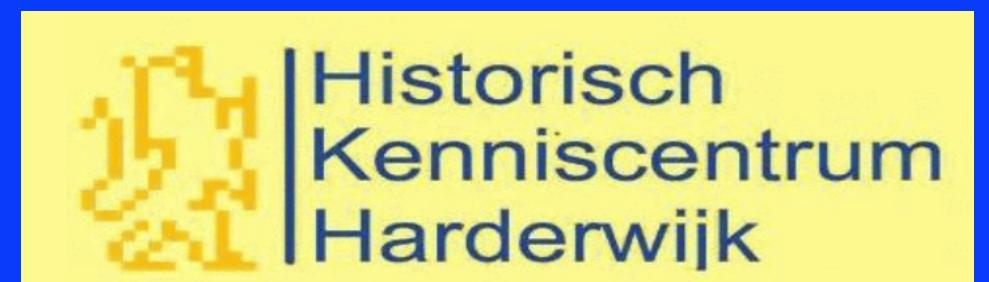
<<https://schema.org/birthPlace>>

<<https://dbpedia.org/page/Utrecht>>

Data

- Dienstboden register 1888-1909 (1873-1880, 1880-1887, 1906-1919)
- Data ingevoerd door vrijwilligers van ‘Herderwich’
- Data aangeboden door Historisch Kenniscentrum Harderwijk
- Data zelf gecleand

```
['vertrekDatumCl'].replace('0608-1906', '06-08-1906')
['vertrekDatumCl'].replace('17-10--1903', '17-10-1903')
```
- ‘Code’ via GitHub: <https://github.com/rlzijdeman/hkh-maids/>
- Unieke gevallen = 1519 (van 1880)

Historisch Kenniscentrum Harderwijk

<https://www.hkharderwijk.nl/overige/>

The screenshot shows a website for 'Historisch Kenniscentrum Harderwijk'. The header includes the logo 'Historisch Kenniscentrum Harderwijk' and a navigation menu with links to Home, Genealogie, Jaarboeken, Recognitie, Straten, Vittepraetjes, and Nieuws. The main content area features a dark background image of a brick building. A large title 'Bevolkingsregisters uit het Nieuw Archief van Harderwijk 1813-1943' is centered at the top. Below it is a grid of eight white rectangular boxes, each containing a document link and a yellow 'KLICK HIER' button.

Document Link	Document Description	Link
inv Nieuw Archief Harderwijk 1813-1943	Bevolkingsregisters uit het Nieuw Archief van Harderwijk 1813-1943	KLICK HIER
inv 794 militairen Oranje Nassau kazerne 1830.pdf	inv 794 militairen Oranje Nassau kazerne 1830.pdf	KLICK HIER
inv 934 Dienstbodenregister 1873-1880	inv 934 Dienstbodenregister 1873-1880	KLICK HIER
inv 939 Dienstbodenregister 1880-1887	inv 939 Dienstbodenregister 1880-1887	KLICK HIER
inv 940 Dienstbodenregister 1887-1909	inv 940 Dienstbodenregister 1887-1909	KLICK HIER
inv 941 Dienstbodenregister 1906-1919	inv 941 Dienstbodenregister 1906-1919	KLICK HIER
inv 938 inhoud	inv 938 inhoud	KLICK HIER
inv 938 Bevolkingsregister militairen 1882-1920	inv 938 Bevolkingsregister militairen 1882-1920	KLICK HIER

Variabelen

Dienstbodenregister Harderwijk 1888-1909

inventaris NAH 940

inschr	3=familienaam	4=voornaam	geb.dd	geb.pl.	9=BS 11=religie	12=beroep	13=huizing	14=aan komst	15=vorige woonplaats	16=vertrek	17=naar	20=opmerkingen
---	Apperlo	Elisabeth	10-11-1864	Zwartsluis	o NH	dienstmeid	A. Bilderbak de Hondt	17-03-1884	Amsterdam	24-09-1887	Zwartsluis	Blad 1
---	---	---	---	---	---	---	A. Willemsen	---	---	---	---	---
---	Appelboom	Jannetje	24-05-1868	Ermelo	o NH	dienstmeid	H. Kamm	17-10-1884	Nijkerk	---	Deel D blz. 96	Gehuwd 06-02-1895
---	---	---	---	---	---	---	Ephraim	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	Melms	---	---	---	---	---
---	Aartsen	Johanna Everdina	21-09-1864	Harderwijk	o NH	dienstmeid	P.H. Thijs	---	---	---	Deel A blz. 6	---
---	---	---	---	---	---	---	Garjeanne	---	---	---	---	---
---	Aartsen	Jans	02-07-1861	Harderwijk	o NH	dienstmeid	Jonkheer	---	---	02-05-1886	Hoornaar	---

- achterNaam
- voorNaam
- geboorteDatum
- geboortePlaats
- huwelijkseStaat
- religie
- (beroep)
- naamGastheer
- commentaar
- plaatsHerkomst
- datumAankomst
- plaatsVertrek
- datumVertrek

Data conversie

- Van CSV naar Linked Data (RDF)
- LDWizard: <https://ldwizard.netwerkdigitaalerfgoed.nl>
- CSV uploaden
- RDF downloaden inclusief een ‘recept’
- Recept kan een expert aanpassen (bijvoorbeeld via RML/R/Python)
- Recept beschikbaar via: <https://github.com/rizijdeman/hkh-maids>

 Documentation
 Dataplatform
 Github

Data ‘live’ beschikbaar

- Via Triply’s triple store:

<https://triplydb.com/rlzijdeman/hkh-dienstboden-register>

The screenshot shows the Triply triple store interface. At the top, there's a navigation bar with a logo, the user name 'rlzijdeman / hkh-dienstboden-register', a search bar, and a settings icon. Below the navigation bar is a sidebar with various links: 'Dienstboden Regist...', 'Browser', 'Table', 'SPARQL', 'Graphs', 'Services', 'Assets', and 'Insights'. The main content area displays the dataset details for 'Dienstboden Register Harderwijk 1888-1909'. It includes a thumbnail image of a building, the title, author 'by Silk', creation date 'Created a year ago', and statement count '37.601 statements'. Below this, there's a description: 'Register of maids ('dienstboden') of the town of Harderwijk as provided by the Historisch Kenniscentrum Harderwijk. There are a few queries available to get started with: https://triplydb.com/rlzijdeman/-/queries'. It also shows the license 'CC-BY-SA' and topics 'history' and 'archives'. Under 'Graphs', it says 'default' and shows a progress bar for 37.601. In 'Example resources', there are links to '1866 569 1140 569'. Under 'Dependent queries', there are three items: 'hkh-average-stay-by-year', 'servants-stay-duration-1', and 'servants-stay-duration'. A link 'Show all 5 queries...' is at the bottom.

< 569

Person

<http://www.hkharderwijk.nl/nah/NAH940-DBRegister-1888-1909/persons/servant/569>

BirthDate

1863-01-04

BirthPlace

Harderwijk

FamilyName

Haverkamp

GivenName

Aaltje

HasOccupation

dienstbode

CivilStatus

o

Religion

NH

Type

Person

API

GET: https://api.triplydb.com/queries/rizijdeman/hkh-average-stay-by-monthh/run

</>

Variables +

```
1 PREFIX xsd: <http://www.w3.org/2001/XMLSchema#>
2 PREFIX rdf: <http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#>
3 PREFIX rdfs: <http://www.w3.org/2000/01/rdf-schema#>
4 PREFIX nah: <http://nah.org/ns/>
5
6 #SELECT ?dept
7
8 #SELECT ?dept
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
```

Code snippets

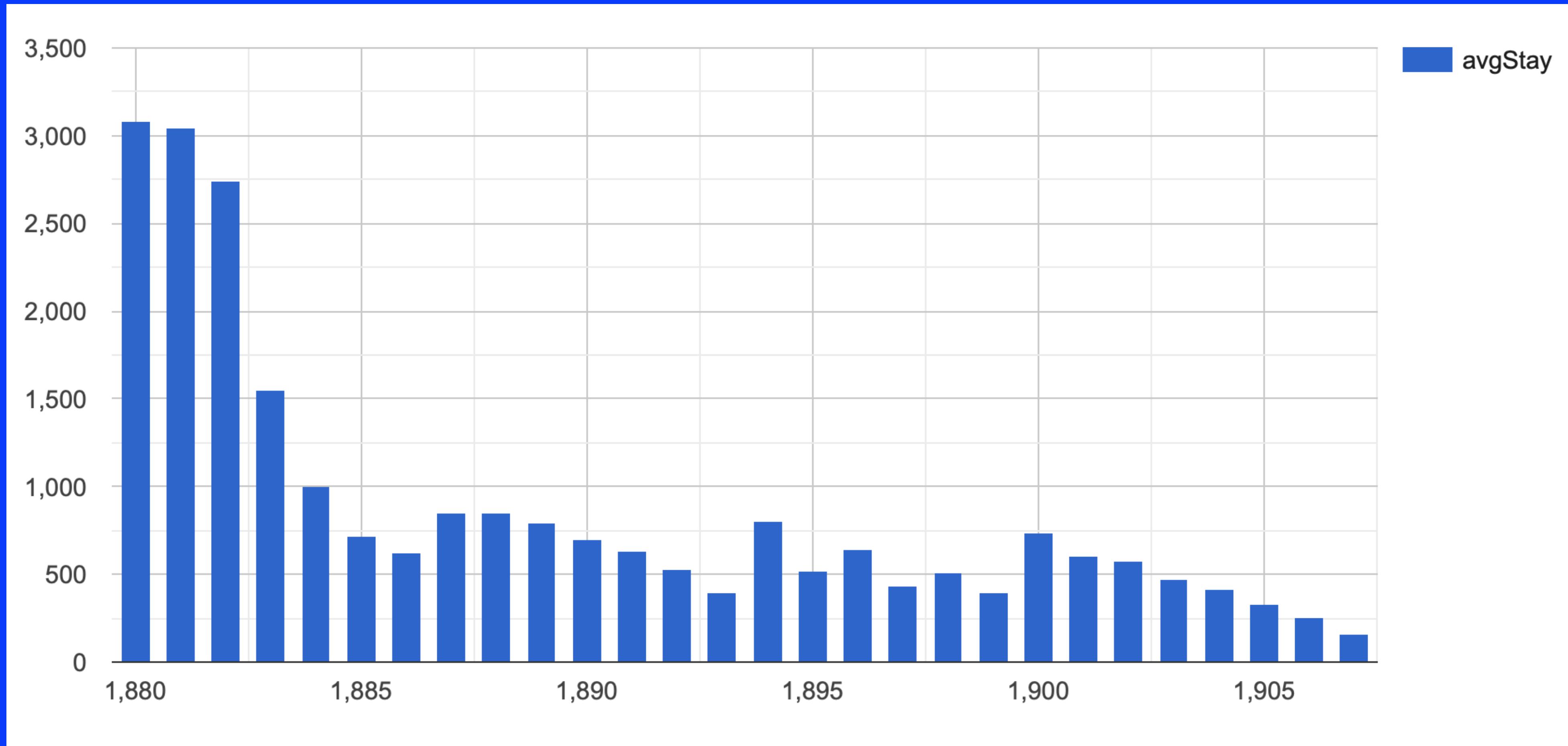
PYTHON

R

```
library(httr) # for getting data
library(jsonlite) # for working with JSON
URL = "https://api.triplydb.com/queries/rizijdeman/hkh-average-stay-by-monthh/run?pageSize=100"
data <- GET(URL)
data <- fromJSON(content(data, as = 'text', encoding = "UTF-8"))
```

COPY TO CLIPBOARDCLOSE

Gemiddelde verblijfsduur (dagen)

Waar worden dienstboden geboren?

1	"545" ^{^^xsd:integer}	"Harderwijk"@nl
2	"42" ^{^^xsd:integer}	"Amsterdam"@nl
3	"28" ^{^^xsd:integer}	"Zwolle"@nl
4	"13" ^{^^xsd:integer}	"Amersfoort"@nl
5	"13" ^{^^xsd:integer}	"Haarlem"@nl
6	"12" ^{^^xsd:integer}	"Meppel"@nl
7	"11" ^{^^xsd:integer}	"Zwartsluis"@nl
8	"9" ^{^^xsd:integer}	"Arnhem"@nl
9	"9" ^{^^xsd:integer}	"Assen"@nl
10	"7" ^{^^xsd:integer}	"Doornspijk"@nl
11	"6" ^{^^xsd:integer}	"Hattem"@nl
12	"5" ^{^^xsd:integer}	"Dordrecht"@nl
13	"5" ^{^^xsd:integer}	"Hilversum"@nl
14	"4" ^{^^xsd:integer}	"Leiden"@nl
15	"4" ^{^^xsd:integer}	"Steenwijk"@nl
16	"4" ^{^^xsd:integer}	"Tilburg"@nl
17	"4" ^{^^xsd:integer}	"Weerselo"@nl

- Plaatsen zijn nu tekst (strings)
- Meeste plaatsen staan al op DBpedia
- Dus via DBpedia coordinaten ophalen
- Resultaat als kaartje weergeven

tinyurl.com/2j6fhss5

Waar werden dienstboden geboren?

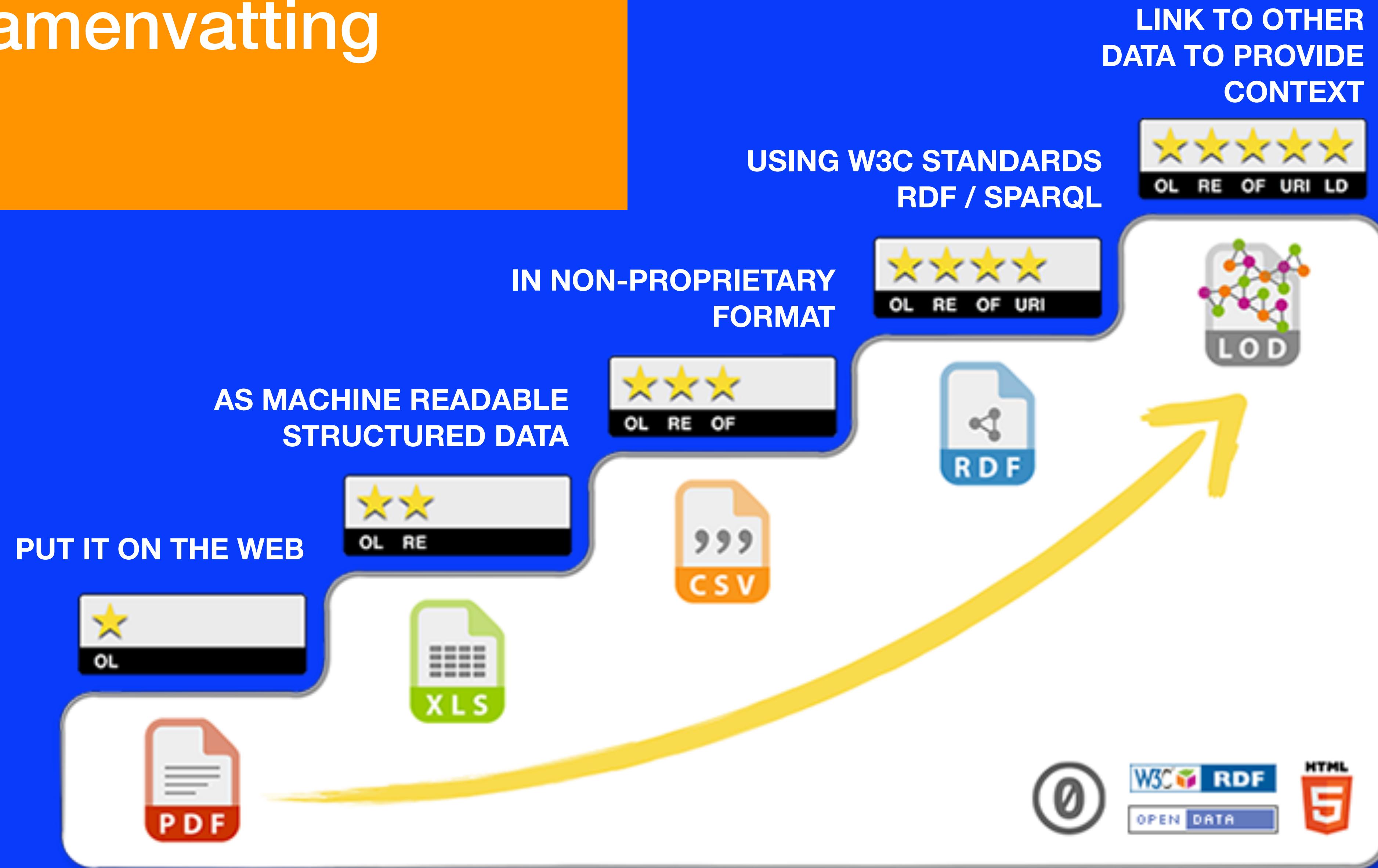
```
15
16
17
18
19
20 # retrieve for all places in the Netherlands the
21 service <https://dbpedia.org/sparql> {
22   [] a dbo:Place;
23   dbo:country dbr:Netherlands; # to limit the
24   rdfs:label ?birthPlace;
25   georss:point ?Point .
26   # DBPEDIA seems to have a different ordering of
27   BIND(CONCAT(STRAFTER(?Point, " "), " ", STRBEFO
28   # turning our coordinates literal into a proper
29   BIND(STRDT(CONCAT('POINT(', STR(?reversePoint),
```

Query via:

<https://triplydb.com/rlijdeman/-/queries/Query-1/5>

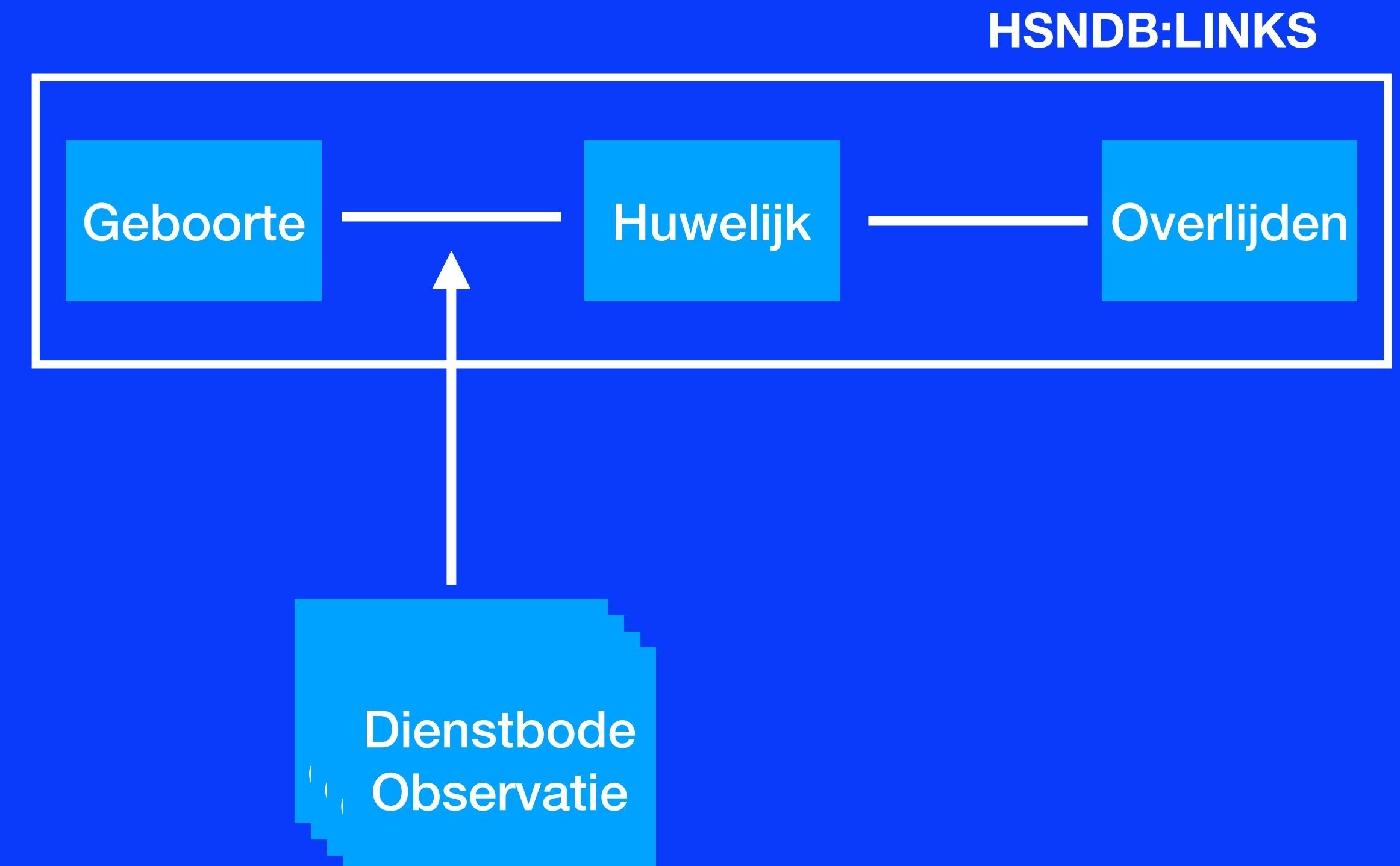
Samenvatting

Volgende stappen

- Andere registers van dienstboden:
bv. Assendelft, Aalsmeer, Deil, Enspijk, Gellicum, Rumpt

- Linken aan ‘LINKS’ / WieWasWie.nl

Discussie

- Kunnen we echt samen (erfgoed + onderzoek) optrekken?
- Is representatie van vrouwen in digitale bronnen belangrijk *genoeg*?

WORKFLOW / TOOLS

CSV
to
Linked Data

LDWizard

CoW

Publish Linked Data

burgerLinker

Publish LD Queries

druid

grlc.io

HSNDB:LINKS

Next steps

- Advocate this approach to the NDE (Dutch National Heritage Network)
- Enhance sample with (linked) data:
 - Use burgerLinker to link data to LINKS (civil registers)
 - Expand to other (Harderwijk) local samples
 - Also convert other variables (such as religion and occupation)